

La confiança cega durant el procés

written by Guillem López Sanz | 20 de març de 2019

El referèndum d'autodeterminació del primer d'octubre va posar fi al full de ruta del procés. Un full de ruta que havia trobat en el referèndum una manera d'acabar aquells famosos 18 mesos després de les eleccions plebiscitàries. El que ara és clar és que no hi havia cap pla més enllà de l'octubre de 2017.

Des de 2012, amb Mas i la "voluntat d'un poble", el procés va anar sobrevivint a força d'intentar mantenir la confiança de la ciutadania en el full de ruta, que va anar-se matisant pel vot a les eleccions. En un primer moment, quan CiU no va aconseguir majoria absoluta el 2012 i va quedar a mercè d'ERC per gestionar la negociació amb l'Estat del dret a decidir (pressió cupaire a banda, rellevant). En un segon moment, quan Junts pel Sí no va aconseguir majoria absoluta el 2015 i va quedar a mercè de la CUP per pilotar els 18 mesos de ruptura amb l'Estat. Però si una cosa innegable tenia el full de ruta, era la capacitat de fer confiar a la gent en què tot estava previst (entre altres coses perquè cap líder es permetia la llicència d'explicar els detalls del pla). De fet, qui intentés situar-se fora del full de ruta o qüestionar-lo era considerat un traïdor.

Només si entenem aquesta confiança podem entendre els esdeveniments populars del procés: des de les coses més toves (com anar a les manifestacions de l'11 de setembre per donar suport al Govern) a les coses més dures (com organitzar i votar el 9N o organitzar, defensar i votar l'1-0).

I és que el sistema polític democràtic basat en la representació tendeix a facilitar que els lideratges partidistes dominin els termes del debat: vota en les

eleccions, queixa't a les xarxes, manifesta't quan et convoco... Tot i que a vegades també es mostra amb la reacció als missatges dels líders (seria el cas de Societat Civil Catalana davant del procés).

Durant aquests anys, cadascú basava la seva confiança en alguna cosa concreta: full de ruta, Convergència, Esquerra, CUP, Mas, Junqueras, Puigdemont, Parlament, ANC, Forcadell, Òmnium, la gent... Tot plegat es retroalimentava perquè d'alguna manera s'avancés. Només els líders dels partits polítics i els que eren a prop seu tenien la informació suficient per saber que estaven mentint.

La confiança va acabar engegant gairebé tothom. Que la gent no reaccionés contra la no-declaració d'independència a principis d'octubre o el dia 10 (només el 26 a la manifestació estudiantil quan la confiança s'havia començat a trencar) evidència que la confiança no es basava en una coincidència de raonaments sinó en la creença que hi havia algun raonament.

I encara ara no sabem què volien, però sembla que els polítics independentistes sempre van creure que d'alguna manera es resoldria tot. D'alguna manera que en cap cas depenia d'ells: si hi havia independència o no, no dependria ni d'ells, ni de les seves polítiques, ni de la seva feina, sinó d'algun ens poderós com l'Estat o la comunitat internacional. Des de l'inici van renunciar al poder de donar una sortida al procés que fos autodeterminada. Però tot i això, per confiança, la gent va fer possible un primer d'octubre del qual no se sabia què fer-ne des dels lideratges polítics.

Evidentment res d'això hauria estat possible sense gent que des del seu pensament crític van veure com les coses no anaven bé i van estirar en els moments decisius, i segur que va dependre d'ells que, per exemple, hi hagués urnes, paperetes o un cens universal. Però no comptem amb dos milions de persones amb un esperit crític suficient per aconseguir la independència contra els nostres polítics, sinó amb dos

milions de persones disposades a seguir fent el que ells diguin.

Canviar aquesta mentalitat és realment complex. Ara la confiança sembla haver desaparegut, per molt que encara puguin competir per les engrunes dels nostres vots. I mentre anem perdent múscul electoral perquè hi ha un gruix de gent que ja no confia i a qui costarà recuperar sense lideratges i estratègies noves.

Ara per ara, es fa difícil creure que sigui possible el ressorgiment d'una confiança cega, i aquesta pot ser l'oportunitat d'aconseguir una ciutadania realment capaç d'aconseguir la independència, amb unes institucions que es mereixin una confiança real. Però cal tenir present que aquest camí pot ser un camí lent.